

**АЛЕГ ДЗЯРНОВІЧ " ... IN NOSTRA LIVONIA" :
ДАКУМЕНТАЛЬНЫЯ КРЫНІЦЫ ПА ГІСТОРЫІ
ПАЛІТЫЧНЫХ АДНОСІНАЎ ПАМІЖ ВЯЛІКІМ
КНЯСТВАМ ЛІТОЎСКІМ І ЛІВОНІЯЙ У КАНЦЫ
XV-ПЕРШАЙ ПАЛОВЕ XVI СТ.СТ.: СІСТЭМА-
ТЫЗАЦЫЯ І АКТАВЫ АНАЛІЗ. - Т.1. - МІНСК:
АТЕНАЕУМ, 2003. - 373 С.**

У 2003 р. в Білорусіі побачыў сьвіт першы тэм монографіі Олега Дзярновіча "...in nostra Livonia" ("...у нашай Лівоніі"). Праца прысьвячана дакументальным джерелам з історыі палітычных відносін між Вялікім князьствам Літовскім і Лівонією кінца XV - першай паловіны XVI ст.: систематызаванні і аналізу актыв. Вона складаецца з сямі роздлів загальным абсягам 373 сторінкі. В работі прадставлена дзев'яць табліц, дванадзят ілюстрацый і дзві карты.

У першому роздлі "Лівонія - напівзабута краіна" (с. 17-69) автор падае історычну ретроспектыву існавання Лівонскага Ордэну та його відносін з Вялікім князьствам Літовскім. Цей, на першы погляд, ввідны роздл є фактычна самостійною работою, напісаную на шырокім історыографічным та джерельным матэрыялі. Завдзякі навуковому базысу і вправному авторскаму перу, О. Дзярновіч відкрывае перад чытачэм маловідомы (асобліва для пострадянскага прастору) сьвіт пд назвою Лівонія.

У другому роздлі (с. 70-111) мова йде про фармуванн колекцый джерел з історыі зносін між Вялікім князьствам Літовскім і Лівонією напрыкінці XV - у першій паловіны XVI ст. та іх вивчэння. Роздл складаецца з сямі пдроздлів, кожен з якіх прысьвячаны акремому сховішчу дакументыв, а саме:

1. Метрыка Вялікага князьства Літовскага;
2. Кенігсберзькы таёмны архів;
3. Архівны колекцыі Лівоніі;
4. Архівы Радзівілів;
5. Архів Короні (Польскага каралівства);
6. Архів канцелярыі Священнай Рымскай імперыі;

7. Архів Посольського приказу Російської держави та інші російські архіви.

Автор показує історію виникнення і формування кожної з колекцій документів, аналізує різні історіографічні погляди на цю проблему, намагається подати якнайширший огляд як окремих груп актового матеріалу, так і місць його зберігання.

Третій розділ (с. 112-158) містить в собі матеріали щодо публікації документальних джерел з історії політичних відносин між Великим князівством Литовським і Лівонією кінця XV - першої половини XVI ст. Відповідно до задекларованої назви, цей розділ складається з огляду публікацій документів суб'єктів цих зносин - Великого князівства Литовського і Корони Польської, з одного боку, та Лівонії і Пруссії - з іншого. Тут, як і в попередніх розділах, білоруський вчений залишився вірним своєму основному правилу - подавати не тільки якнайширший огляд матеріалу, але й, що не менш важливо, робити його глибокий систематичний аналіз. О. Дзярнович не тільки показує еволюцію публікування джерел, але й досліджує вплив, що справляла на публікацію історична школа, до якої належав автор.

На відміну від попередніх розділів, четвертий (с. 159-210) присвячений документам саме дипломатичних зносин між Великим князівством Литовським і Лівонією наприкінці XV - у першій половині XVI ст. Фактично даний розділ являє собою каталог, оскільки, як зазначає сам автор, в описах документів подаються:

- 1) звістки про місця заховання документа і його копій;
- 2) публікації документів;
- 3) найважливіші описи і згадки документів.

Цінним є те, що О. Дзярнович подає інформацію не тільки про сучасні архіви, але й взагалі про всі архівні установи, у яких у різні часи зберігався той чи інший документ.

У п'ятому розділі (с. 211-223) в центр дослідження винесено такий різновид історичного джерела, як акт. Автор досліджує походження актів, їх класифікацію і те, з яких саме установ виходив актовий матеріал.

В шостому (с. 224-266) і сьомому (с. 267-355) розділах О. Дзярнович основну увагу приділяє безпосередньо політичним зно-

сидам Великого князівства Литовського і Лівонії. В центр дослідження винесено союзу умову 1501 р. між цими державами і їх взаємовідносини в контексті проектів антиягеллонівської коаліції на початку XVI ст.

На сьогодні закінчується підготовка до друку другого тому монографії. Редколегія наукового збірника "Україна в Центрально-Східній Європі" обіцяє своїм читачам обов'язково подати огляд наступного тому роботи О. Дзярновича "...in nostra Livonia".

Борис Черкас